

Arvoisa tiedonantaja,

Kulttuurihistoriallinen laitos on jo muutamien vuosien aikana tutkinut vanhoja kalastustapoja. Tämä kyselykirje, jonka olemme lähettäneet Teille vastattavaksi, koskee

AJOVERKKO- JA ISOPYSÄKALASTUSTA.

Pyytäisimme Teiltä, kuten kysymyksistä ilmenee, tietoja näistä kalastusvälineistä, missä niitä on käytetty ja käytetäänkö niitä edelleen, miltä ne ennen vanhaan näyttivät ja millaiset ne ovat nykyään, kuinka niillä kalastetaan ja miten niitä hoidetaan. Kuten huomaatte kysymykset ryhmässä A käsittelevät ajoverkkokalastusta (jatakalausta) ja kysymykset ryhmässä B käsittelevät isopysäkalastusta. Olemme kiitollisia jokaisesta tiedosta, jonka voitte näistä asioista kertoa meille. Vastauksenne voitte lähettää joitakin käsin minkälaiselle paperille tahansa ja voitte parhaiten postittaa sen oheisessa postimerkillä varustetussa kirjekuoreessa. Jos katsotte että ette itse voi toimia avustajanamme näissä kysymyksissä, niin tekisitte meille suuren palveluksen, jos Teillä olisi mahdollisuus antaa meille jonkun sopivan henkilön nimi ja osoite, jonka puoleen voimme kääntyä.

Odotamme vastaustanne suurella mielenkiinnolla!

Kiitollisin terveisin

Nils Storå
intendentti

Lopetkaa tästä!

Nimi:
Ammatti: ja ikä n. vuotta.
Osoite:

Nimi:
Ammatti: ja ikä n. vuotta.
Osoite:

Nimi:
Ammatti: ja ikä n. vuotta.
Osoite:

A. Ajoverkkokalastus (rääki)

Onko Teidän kotiseudullanne harjoitettu ajoverkkokalastusta (jatakalastusta)? Tiedätkö, minä vuonna suunnilleen tämä kalastustapa tuli seudullenne? Kuka aloitti, ja mistä tämä kalastustapa tuli seudullenne? Ketkä tätä kalastusta harjoittivat? Kalastetaanko kotiseudullanne edelleen ajoverkoilla? Jos tämä pyynti on lakannut, milloin se tapahtui ja mitkä syyt aiheuttivat kalastuksen loppumisen? Jos sitä harjoitetaan jatkuvasti, mitä muutoksia on tapahtunut vuosien kuluessa kalastustavassa? Mihin aikaan vuodesta kalastettiin ajoverkoilla? Kuinka pitkä pyyntikausi oli? Missä vesissä oli tapana kalastaa? Nimetkää, jos mahdollista, eri kalastuspaikat ja kuvatkaa niiden asema niin tarkasti kuin mahdollista. Mitä kalalajeja ajopyynti koski? Kuvatkaa niin yksityiskohtaisesti kuin mahdollista mitä ajoverkot näyttivät, kuinka ne kiinnitettiin veneeseen ja toisiinsa. Oliko kysymys tavallisista verkoista? Mitkä niiden mitat olivat? Kuinka syvässä niitä voitiin käyttää? Millaisia kohoja ja painoja esiintyi? Kuinka monta verkkoa oli yhdessä radissa (jadassa)? Mitä veneitä esiintyi ajoverkkokalastuksessa vanhempana aikana? Kuinka monta miestä oli veneessä? Kalastiko jokainen yksin vai oliko pyyntikuntia? Keitä ja kuinka monta siihen tapauksessa kuului yhtiöön? Mitä sopimuksia oli pyyntikunnan keskuudessa? Kuka oli porukan johtaja? Kuinka saalis jaettiin pyyntikunnan keskuudessa? Kuinka työtehtävät jaettiin? Kuinka monta ajoverkkoa yhdellä kalastajalla saattoi olla? Mihin vuorokauden aikaan ajoverkot laskettiin ulos? Kuinka lasku tapahtui? Kuinka kauan jata sai tavallisesti olla vedessä? Mihin aikaan se otettiin ylös? Kuinka suuria kerta-saaliit saattoivat olla? Kuinka suureksi saalis voi tulla yhteensä pyyntikauden aikana? Kuinka pitkä matka ajopyyntipaikoilta oli kotisatamaan? Voitiinko asua kotona vai oleskeltiinko poissa pitemmän aikaa? Kuinka kauan siinä tapauksessa oltiin poissa? Ketkä olivat silloin mukana sellaisella pitkäaikaisella kalastusmatkalla (miehiä, naisia, lapsia)? Kuinka ruokakysymys oli järjestetty? Oliko tapana mennä maihin jollakin määrättyllä paikalla? Missä? Ilmoittakaa paikan nimi mikäli mahdollista. Oltiinko kosketuksissa seudun väestöön? Millä tavoin? Oliko tapana suolata saalis ulkona pyyntipaikoilla? Millaisia astioita siinä tapauksessa vietiin mukana? Miten tämä työ kävi, ja missä se tapahtui? Kertokaa kaikki mitä tiedätte tällaisista kalastusmatkoista, ja siitä, miten saalista käsiteltiin.

B. Isorysäkalastus

1. Onko Teidän kotiseudullanne käytetty n.k. isorysiä? Kalastetaanko kotiseudullanne jatkuvasti näillä pyyntivälineillä? Kuka käytti niitä ensimmäisenä ja mistä ne tulivat? Tiedätkö jotakin isorysien alkuperästä ja niiden levinneisyydestä? Miksi näitä välineitä kutsutaan Teidän kotiseudullanne? Onko niillä useampia nimiä? Mitä nimiä? Mitä kalalajeja varten on käytetty isorysiä? Mitä niillä pyydetään nykyään? Jos kotiseudullanne ei enää käytetä isorysiä, milloin tämä kalastus loppui ja mitkä syyt aiheuttivat sen, että isorysät jäivät käytöstä?

2. Kuvailkaa mahdollisimman tarkasti, miltä isorysät näyttivät vanhempana aikana kotiseudullanne (ja miltä ne näyttävät nykyään). Jos mahdollista, piirtäkää yksinkertaisia luonnoksia, jotka osoittavat, miltä ne näyttivät pyyntiin asetettuina ja ilmoittakaa luonoksessa tiedossanne olevat mitat (pituus, leveys, korkeus, syvyys, halkaisija, tiheys y.m.). Ilmoittakaa myös, jos mahdollista, isorysän eri osista käytetyt nimitykset. Esiintyikö seudullanne erityyppisiä isorysiä

vanhempana aikana? Millaisia? Mistä aineesta isorysät oli tehty aikaisemmin ja miten materiaalin laita on nykyään? Mitä eri materiaaleja esiintyi yhdessä isoryssä? Miten ne oli ankkuroitu? Mitä apuvälineitä tarvittiin lisäksi? Miten ne oli kiinnitetty ja millaisia kohoja oli (piirtäkää jos mahdollista yksinkertainen luonnos ja ilmoittakaa esiintyneet nimitykset).

3. Millaisiin vesiin ja millaisille paikoille isorysät laskettiin? Ilmoittakaa jos mahdollista eri paikkojen nimet ja kuvailkaa niiden sijaintia kotisatamaan nähden. Miten paikat vaihtelivat pyynnin kohteena olevan kalalajin mukaan? Oliko jokaisella omat vetensä vai missä vesissä sai kalastaa? Kuvailkaa, miten pyyntiin asettaminen ja kokeminen tapahtui. Kuinka monta miestä tarvittiin ja tarvittiinko enemmän kuin yksi vene? Kuinka isorysän ylösnostaminen tapahtui? Mihin aikaan vuodesta isorysät laskettiin (lasketaan)? Kuinka kaukana ulkona ne saattoivat olla? Kuinka usein ne koettiin? Pidetäänkö isorysiä nykyään yhtä kaukana kuin aikaisemmin? Koetaan ne yhtä usein? Millaisia veneitä käytettiin säännöllisesti vanhempana aikana isorysäkalastuksessa? Millaisia veneitä tässä kalastuksessa käytetään nykyään? Mitkä vuodenaajat isorysät pidettiin ulkona? Mihin aikaan vuodesta aloitettiin? Oliko useampia pyyntikausia vuodessa? Kuinka pyyntikaudet erosivat toisistaan pyyntyn kalalajin mukaan? Kuinka suuria saaliita saatettiin saada? Kuinka paljon kalaa saatiin kun koettiin? Kuinka paljon voitiin saada pyyntikauden aikana ja koko vuodessa? Saatiinko suurempia saaliita ennen? Mitä eri kalalajeja isorysillä voitiin saada?

4. Millä tavalla isorysät kuivattiin (jos mahdollista piirtäkää luonnos)? Millaisissa paikoissa tämä tapahtui? Onko paikoilla erityinen nimi? Kuinka usein isorysät kuivattiin? Kuinka usein ne kuivataan nykyisin? Millä tavalla isorysiä piti ennen hoitaa? Miten niitä hoidetaan nykyisin? Millä tavalla isorysät värjättiin? Millä ne värjättiin (lujitettiin)? Kuinka tämä tapahtuu nykyisin?

5. Ketkä omistivat seudullanne isorysiä ennen? Kenellä niitä on edelleen? Saattoiko yksinäinen kalastaja omistaa isorysän vai oltiinko sitä varten porukassa? Kuinka monta oli samassa yhtiössä? Kuinka isorysän osuudet laskettiin? Kuinka kustannukset jaettiin oston yhteydessä ja kuinka ylläpito? Ostettiin isorysät vai valmistettiin ne itse? Kuinka saalis jaettiin, jos isorysän omisti yhtiö? Voiko samalla yhtiöllä olla useita isorysiä? Saattoiko samalla yhtiöllä olla myös muita kalastusvälineitä kuin isorysiä? Mitä välineitä siinä tapauksessa? Voiko kalastaja kuulua useampaan kuin yhteen yhtiöön? Laskettiin veneet ja muu varustus myös yhtiöön? Käyttikö yhtiö useita veneitä kuin yhtä yhtiönlaskussa ja kokemisessa? Millaiset omistussuhteet ovat nykyään? Onko tapahtunut muutoksia? Millaisia siinä tapauksessa?

ÄLKÄÄ UNOHTAKO ILMOITTA VASTAUKSENNE YHTEYDESSÄ NIMEANNE, OSOITETTANNE SEKÄ TIETOA SIITÄ KUNNASTA (KYLÄSTÄ JA TILASTA), JOHON VASTAUKSENNE LIITTYY !